

641057 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΚΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΛΟΓΟΥ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	641057	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	-
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γραμματική του εκφερόμενου λόγου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου (ΜΕΕ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	64761		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/FRL200/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα Γραμματική του εκφερόμενου λόγου είναι μάθημα ελεύθερης επιλογής και προσφέρεται σε φοιτητές του Στ' εξαμήνου που επιθυμούν να εξειδικεύσουν τις γλωσσολογικές γνώσεις τους σε θέματα πραγμάτωσης του λόγου. Παρουσιάζονται οι γαλλόφωνες θεωρίες σχετικά με τον εκφερόμενο λόγο από τον Saussure ως τον Culioli και αναλύονται οι βασικές έννοιες-κλειδιά για την προσέγγιση των εκφωνημάτων. Για όλες τις εξεταζόμενες έννοιες παρουσιάζονται παραδείγματα και γίνονται ασκήσεις κατανόησης και εφαρμογής μέσα στην τάξη. Παράλληλα οι φοιτητές και οι φοιτήτριες προετοιμάζουν γραπτή εργασία και εξοικειώνονται με τις μεθόδους γλωσσολογικής έρευνας: επιλογή θέματος, εξεύρεση βιβλιογραφίας, αναζήτηση και δημιουργία corpus, μελέτη του corpus για εξαγωγή συμπερασμάτων, παρουσίαση των δεδομένων, συγγραφή εργασίας.

Το μάθημα έχει προαπαιτούμενο το *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία* (64761)

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες:

- Έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση των αρχών και των μεθόδων της γλωσσολογίας του εκφερόμενου λόγου, όπως περιγράφονται στο περιεχόμενο του μαθήματος. Η γνώση αυτή στηρίζεται στα εγχειρίδια που διανέμονται και στην πολλαπλή βιβλιογραφία που προτείνεται, καθώς και στην πρακτική εξάσκηση κατά τη διάρκεια των παραδόσεων.
- Διαθέτουν ικανότητες που αποδεικνύονται με την ανάπτυξη και υποστήριξη επιχειρημάτων και την επίλυση ειδικών προβλημάτων στο πλαίσιο της γλωσσολογίας του εκφερόμενου λόγου.
- Έχουν επίγνωση της επίδρασης της περιστάσης επικοινωνίας στη διαμόρφωση των εκφωνημάτων και είναι σε θέση να προσδιορίζουν τους δείκτες (λέξεις) στα εκφωνήματα που δηλώνουν την εκάστοτε περίσταση επικοινωνίας.
- Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τη γνώση και την κατανόηση που απέκτησαν για την ανάλυση περιστάσεων επικοινωνίας και εκφωνημάτων στη γαλλική γλώσσα.
- Είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις γνώσεις και την κατανόηση που απέκτησαν σε περιβάλλοντα γλωσσικής εκμάθησης, λογοτεχνικής παραγωγής, μετάφρασης και διερμηνείας.
- Είναι σε θέση να κοινοποιούν πληροφορίες, ιδέες, προβλήματα και λύσεις τόσο σε ειδικευμένο όσο και σε μη-εξειδικευμένο κοινό.
- Είναι σε θέση να προετοιμάσουν και να παρουσιάσουν μια μικρή πρωτότυπη ακαδημαϊκή εργασία.
- Έχουν εξοικειωθεί με την αναζήτηση πληροφοριών για ένα συγκεκριμένο θέμα στο διαδίκτυο και στη βιβλιογραφία.
- Είναι σε θέση να παρουσιάζουν τις πηγές τους με δόκιμο τρόπο.

• Έχουν εξοικειωθεί με την παρουσίαση εργασιών σε Word και Powerpoint. • Έχουν αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες απόκτησης γνώσεων, που τους χρειάζονται για να συνεχίσουν σε περαιτέρω σπουδές με μεγάλο βαθμό αυτονομίας.
Γενικές Ικανότητες
Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες: • Διαθέτουν προχωρημένες γνώσεις στο πεδίο της γλωσσολογίας του εκφερόμενου λόγου, οι οποίες συνεπάγονται κριτική κατανόηση θεωριών και αρχών. • Είναι σε θέση να αναζητούν, αναλύουν και συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με γλωσσολογικά θέματα, με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών • Έχουν προαγάγει την ελεύθερη, κριτική, δημιουργική, επαγωγική σκέψη. • Έχουν την ικανότητα να συγκεντρώνουν και να ερμηνεύουν συναφή στοιχεία για να διαμορφώνουν κρίσεις που περιλαμβάνουν προβληματισμό σε γλωσσολογικά ζητήματα. Επίσης έχουν αναπτύξει τις παρακάτω ικανότητες: • Ικανότητα ιεράρχησης και οργάνωσης • Λήψη αποφάσεων • Αυτόνομη εργασία • Ομαδική εργασία.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει ζητήματα σχετικά με τον εκφερόμενο λόγο (énonciation), δηλαδή τις φράσεις που εγγράφονται σε συγκεκριμένη κατάσταση επικοινωνίας, και τους τρόπους που η εκάστοτε κατάσταση επιδρά στα στοιχεία που θα χρησιμοποιήσει ο ομιλητής για να κατασκευάσει τη φράση του. Ύστερα από μια εισαγωγή, όπου παρουσιάζονται η ιστορία αυτής της γλωσσολογικής προσέγγισης και οι βασικές θεωρίες και οι γλωσσολόγοι που την προώθησαν (Emile Benveniste, Antoine Culioli), μελετώνται επιμέρους γραμματικές κατηγορίες και φαινόμενα, όπως ο χρόνος, το πρόσωπο, η τροπικότητα, ο πλάγιος λόγος και ο ελεύθερος πλάγιος λόγος. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται οι παρακάτω θεματικές ενότητες: 1. Εισαγωγή. Από τον Ferdinand de Saussure και τη διάκριση μεταξύ γλώσσας και ομιλίας στον Antoine Culioli και τη θεωρία των φραστικών διεργασιών (TOPE). Η περίπτωση επικοινωνίας και οι παράμετροί της. Εξέταση και ανάλυση διαφορετικών περιστάσεων επικοινωνίας. 2. Πρόταση, εκφώνημα (énoncé), εκφωνούμενος λόγος (énonciation). Οι έννοιες του récit και του discours κατά τον E. Benveniste. 3. Από την πρωτογενή σχέση (relation primitive) στην πρόταση και από την πρόταση στο εκφώνημα. Οι επιλογές του ομιλητή. Το προτασικό περιεχόμενο και οι τύποι φράσεων. Η όψη, η τροπικότητα, η θεματοποίηση, οι διεργασίες προσδιορισμού. Οι περιορισμοί για τον ομιλητή (contraintes): λεξιλόγιο, μορφή λέξεων, σειρά όρων, λογικο-πραγματολογικοί περιορισμοί, περιορισμοί της περίπτωσης επικοινωνίας. 4. Το σχήμα της επικοινωνίας και οι λειτουργίες της γλώσσας σύμφωνα με τον R. Jakobson (1963). Η έννοια του énonciateur στον A. Culioli. Οι δεξιότητες του ομιλητή κατά την K. Kerbrat-Orrechioni. 5. Οι δείκτες του discours και του récit. 6. Τα πρόσωπα. Personne vs non-personne στον Benveniste. Πρωτοτυπική χρήση των προσώπων. 7. Μη πρωτοτυπική χρήση των προσώπων. Tutoiement και vouvoiement. Η θεωρία της ευγένειας των Brown και Gilman. Η γενικευτική αξία των προσώπων. 8. Τα δεικτικά στοιχεία του τόπου (déictiques spatiaux). 9-10. Τα δεικτικά στοιχεία του χρόνου (déictiques temporels). 11. Ευθύς και πλάγιος λόγος. 12. Ελεύθερος πλάγιος λόγος. Πολυφωνία. 13. Παρουσίαση εργασιών. Επανάληψη.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Προβολή διαφανειών (Power-point) • Πλατφόρμα e-class • Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	

	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39
	Εβδομαδιαίες ασκήσεις	13
	Προετοιμασία γραπτής εργασίας	30
	Προετοιμασία παρουσίασης εργασίας με PPT	10
	Μελέτη βιβλιογραφίας	20
	Συνεργασία με διδάσκουσα, ανατροφοδότηση εργασιών	13
	Σύνολο μαθήματος	125 ώρες
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: γαλλική • παρακολούθηση διαλέξεων και συμμετοχή σε αυτές, τις ασκήσεις και τα φροντιστήρια (40%) • παραγωγή πρωτότυπης ατομικής εργασίας 6-7 σελίδων και προφορική παρουσίασή της (60%) Λόγω του χαρακτήρα του μαθήματος (εργαστηριακού τύπου) συνιστάται η συστηματική παρακολούθησή του. Η γραπτή εργασία προετοιμάζεται καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου, με συνεργασία διδασκουσας και φοιτητή/φοιτήτριας. Κατατίθεται υποχρεωτικά μία πρώτη γραφή την 7η εβδομάδα. Η τελική μορφή, κατόπιν των διορθώσεων και υποδείξεων της διδασκουσας, κατατίθεται κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Η προφορική παρουσίαση της εργασίας είναι υποχρεωτική και λαμβάνει χώρα κατά την τελευταία διάλεξη. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι αναρτημένα στον οδηγό σπουδών και στο e-class και παρουσιάζονται και επεξηγούνται στους φοιτητές και τις φοιτήτριες με την έναρξη του εξαμήνου.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Arrivé, M., F. Gadet, M. Galmiche, 1986. *La grammaire d'aujourd'hui. Guide alphabétique de linguistique française*. Paris, Flammarion
- Brown, R. & A. Gilman, 1960. The pronouns of power and solidarity, in Sebeok T.A. (ed.) *Style in language*, MIT Press, pp. 253-276.
<http://mapageweb.umontreal.ca/tuitekj/cours/2611pdf/Brown-Gilman-Pronouns.pdf>
- Fuchs, C. & P. Le Goffic, 1985. *Initiation aux problèmes des linguistiques contemporaines*. Paris, Hachette.
- Lévy, M., 2000. *Grammaire du français : Approche énonciative*. Paris, Ophrys.
- Maingueneau, D., 1991. *L'énonciation en linguistique française*, Paris, Hachette (p.21-25: Dimension sociolinguistique de la personne, La personne et les types de discours).
- Riegel, M., J.-C. Pellat & R. Rioul, 1994. *Grammaire méthodique du français*, Paris, PUF. (Chap. VII, 5.2.1.1. Les pronoms personnels - Une classe hétérogène, chap. XX, L'énonciation
- Sifianou, M. 1994. *Politeness phenomena in England and Greece: A cross cultural perspective*. Oxford, Clarendon Press.
- Textes :**
- Benveniste, Émile, 1966. *Problèmes de linguistique générale*, tome 1. Paris, Gallimard.
 Articles : « La nature des pronoms », 1956.
 « De la subjectivité dans le langage », 1958.
- Benveniste, Émile, 1974. *Problèmes de linguistique générale*, tome 2. Paris, Gallimard.
 Article : « L'appareil formel de l'énonciation », 1970.

Jakobson, R. 1963. *Essais de linguistique générale*. Paris, Minuit.

Articles : « Les embrayeurs, les catégories verbales et le verbe russe », 1957.
« Linguistique et poétique »

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

Langages, no 17, 1970 : *L'énonciation*.

Langages, no 70, 1983 : *La mise en discours*.